

Røsten

magasin 11 — marts til maj 2016

PÅSKEN I CENTRUM

Læs det store påsketema med bl.a. Henrik Wigh-Poulsen, Birgitte Stoklund Larsen og Morten Aagaard.

HALD KIRKE

Blandt fortællinger om kristne martyrer og lokale købmænd.

DEN UUND- VÆRLIGE TILGIVELSE

En sygehuspræst, en arresthuspræst og en gadepræst fortæller om tilgivelsens væsen.

VELKOMMEN TIL RØSTEN 11

I år gør folkekirken en ekstra indsats for at komme bredt ud med påskens budskab. Der bringes fx indslag på tv og i trykte medier, som kan gøre os klogere på påsken, ligesom folkekirken også vil være synlig på Twitter, Facebook og Instagram med #glædeligpåske og #tilgiv – såkaldte hashtags, der skal hjælpe til at få samtalen på gled på de sociale medier.

Derfor handler Røstens tema også om påsken denne gang. Du kan blandt andet læse en artikel med Birgitte Stoklund Larsen, generalsekretær i Bibelselskabet, om påskens forskellige faser, og biskop Henrik Wigh-Poulsen fortæller i 'Det uendelige overskud af liv' om sit forhold til påsken, som kalder helt bestemte billeder frem på nethinden.

Vi har også talt med korshærspræst Morten Aagaard om fællesskab, og vi har interviewet en sygehuspræst, en arresthuspræst og en gade-

præst om, hvordan tilgivelsens mulighed er vigtig i sjælesørgeriske samtaler med folk i krise. I en video kan du desuden høre fire børn sætte ord på påsken fra barneperspektiv.

Derudover finder du selvfølgelig anmeldelser, korte nyheder og et indblik i en af stiftets mange kirker, denne gang Hald Kirke. Og så har vi været en tur omkring Vær-Nebel Sogn, der har anlagt en ny trampesti, så folk nu kan gå til kirke uden om den trafikerede landevej.

God læselyst!

Du kan bakke op om folkekirkens påskeindsats ved fx at bruge #glædeligpåske på de sociale medier. Tag et billede af dig selv og en påskelilje, og læg det på Instagram, Twitter eller Facebook. Hvis du tilføjer hashtagget #glædeligpåske, kan du ønske andre en glædelig påske med billedet.

MYLDREBIBELEN – FARVERIGE FORTÆLLINGER FOR BØRN

Af Martin Høybye

Otte bibelfortællinger er der blevet plads til i 'MyldreBibelen,' der netop er udkommet på Bibelselskabets Forlag. Fire centrale fortællinger fra Det Gamle Testamente og fire fra Det Nye Testamente. Gennem bogens legende tilgang lærer barnet de otte fortællinger at kende.

Børn kan selv gå på opdagelse i de detaljerede illustrationer, eller man kan læse bogen sammen, for til hver illustrerede fortælling er der en letlæst tekst, som formidler budskabet i øjenhøjde.

Der er også lidt for fans af bøgerne 'Find Holger,' fx kan man gå på jagt efter en hvid due, som har gemt sig på de forskellige opslag.

Bogens tælleopgaver og findeopgaver er noget, der også vil tiltale større børn, og mon ikke også de voksne kan finde det interessant at lade sig suge ind af Esben Hanefelt Kristensen rige illustrationer.

Den store, farvestrålende bog er i hårdt pap, så udstyret er lavet til at holde til lidt af hvert.

Se mere om MyldreBibelen her:

http://www.bibelselskabet.dk/undervisning/nyheder/nyhedsoversigt/arkiv2016/myldrebibelen?sc_campaign=771E4F103BD44C92AE-870EEC3607E82C

<http://www.bibelselskabet.dk/servicenavigation/ombibelselskabet/presse/myldrebibelen>

Bibelselskabets Forlag

18 sider

200 kr.

Påskan

Refleksioner over påskens fortælling

NYT, LETLÆST HÆFTE OM PÅSKEN

Af Martin Høybye

Onsdag den 21. januar var der ordination i Aarhus Domkirke. I alt seks ordinander var indbudt til ordinationen, og sammen med fremmødte præstekolleger og andre deltagere var der fyldt godt op i domkirkens lokaler.

Et hæfte fra Bibelselskabets Forlag præsenterer nu påskens beretning i en lettilgængelig form. Bibelteksterne til påskedagene følges af forklaringer og kommentarer fra biskop Henrik Wigh-Poulsen, og det hele formidles i et sprog, hvor alle kan være med.

”Påskan er den største kristne højtid – også her i Danmark. Mange forbinder mest påskan med ferie, familiehygge med frokost og snaps og chokoladeæg, men påskan er meget mere end det. Påskefortællingen er en grundfortælling i den danske kultur. Den handler om livets store spørgsmål og om nære menneskelige erfaringer – håb, forsoning, tilgivelse, fællesskab, men den handler også om svigt, ensomhed, lidelse og

død,” skriver forlaget.

Med hæftet vil Bibelselskabets Forlag bidrage til at øge kendskabet til påskan, og hæftet er ment som et grundlag for ”en berigende samtale i kirken eller ved påskefrokostbordet.”

Hæftet ’Påskan’ er nyeste skud på stammen i forlagets serie af små hæfter, der behandler centrale emner.

På billedet for oven ses fra venstre: Simon Emil Koefoed, Ruben Elkjær Kristensen, Vibeke Høgaard Sommer, biskop Kjeld Holm, Rita Skov Posienke, Ane Helgestad Bjerregaard, Lars Meilandt Hansen.

Forlag: Bibelselskabet
Forfatter: Henrik Wigh-Poulsen
Pris 20 kr.
Se mere om hæftet her: [Påskan](#)

ORDINATION I AARHUS DOMKIRKE

Af Bo Billeskov Grünberger

Den 28. januar 2016 blev cand.theol. Peter Lynggaard Uth og mag.art. Anders Thyrring Andersen ordineret af biskop Henrik Wigh-Poulsen i Aarhus Domkirke.

Peter Lynggaard Uth er ansat som sognepræst i Tamdrup-Nim-Underup-Føvling Pastorat med en forpligtelse i Horsens Provsti

Anders Thyrring Andersen er ansat som konstitueret sognepræst i Holme Pastorat

ORDINATION I AARHUS DOMKIRKE

Fra Folkekirkens Mellemkirkelige Råd

de danske menigheder og kirkelige organisationer er der mange tilbud for de asylansøgere og flygtninge, der er kommet til landet i den sidste tid. På Folkekirkens Asylsamarbejdes nye facebookside bliver historierne om dette arbejde delt. Facebooksiden fortæller om, hvordan kirken byder nye medborgere velkommen til Danmark, og hvordan det fremmer integrationen, når flygtninge bliver en del af et fællesskab gennem de kirkelige netværk. De forskellige aktiviteter spænder bredt og er åbne for alle asylansøgere og flygtninge uanset religiøs og kulturel baggrund.

På facebooksiden bliver der også delt anden information, der har med asylansøgere og flygtninge at gøre, såsom debatindlæg skrevet af præster og kirkeligt interesserede samt invitationer til relevante arrangementer. Facebooksiden giver dermed et bredt indblik i det arbejde, som foregår

i hele landet i kirker og kirkelige organisationer.

Siden kan besøges her: www.facebook.com/asylsamarbejde/

Fakta om Folkekirkens Asylsamarbejde

- Et projekt under Folkekirkens mellemkirkelige Råd.
- Et landsdækkende netværk af menigheder, præster og kirkelige organisationer, som er engageret i arbejde med asylansøgere samt flygtninge med opholdstilladelse.
- Etableret primo 2015.
- Støttet af TRYG-fonden (2,25 mio. kr.) og folkekirkens fællesfond (1,3 mio. kr.) indtil 2017.

EKSISTENSEN SAMLER FLERE FORLAG

Af Martin Høybye

1. marts 2016 skiftede forlagene Anis, Alfa, Unitas, RPF og Aros samt boghandlen RPC.dk navn til 'Eksistensen.' Eksistensen bliver et forlag og specialboghandel med fokus på etik, filosofi, teologi, religion og eksistens.

"Folk er generelt meget optaget af spørgsmål som "hvad er meningen?", og vi oplever, at der er en øget interesse for den slags livsspørgsmål, både inden for det religiøse og filosofiske felt. Vi samler derfor kræfterne om ét brand, så vores læsere ved, at de kan finde det hele hos Eksistensen," siger generalsekretær Morten Christiansen.

Og sigtet med udgivelsesvirksomheden er bredere end den umiddelbare bundlinje:

"Vores vision er at åbne for eksistentielle refleksioner, kvalificeret debat og nye spørgsmål," siger han.

Eksistensen udgiver både teologisk faglitteratur, skønlitteratur, illustrerede børnebøger, rejseguider, nye salmer og materialer til undervisning.

■ Læs mere på: <http://www.eksistensen.dk>

A close-up portrait of a woman with short, light-colored hair and round glasses, looking directly at the camera. The background is blurred.

PÅSKEN HAR DET HELE

JESUS' 2000 ÅR GAMLE LIDELSESHISTORIE ER STADIG NÆRVÆRENDE. UD OVER OPSTANDELSBUDSKABET SKYLDES DET BLANDT ANDET, AT PÅSKENS BERETNING FREMHÆVER EKSISTENTIELLE TEMAER, SOM ER CENTRALE FOR OS. HER FORTÆLLER BIRGITTE STOKLUND LARSEN OM HØJTIDENS FORLØB FRA PALMESØNDAG TIL 2. PÅSKEDAG.

Af Martin Høybye

Påskenen er en fortælling af de helt store, ja – den største, og den lader ikke Disneys drømmefabrikker, J.K. Rowlings episke universer eller nogen anden udbyder af gribende beretninger noget efter. Påskefortællingen har med andre ord ”det hele.”

”Påskenen er ikke bare den største højtide i kirken. Dens historie er også en grundfortælling i vesterlandsk kultur, som i hver generation er blevet tolket i litteratur, billedkunst, film og musik,” fortæller cand. theol. og generalsekretær i Bibelselskabet Birgitte Stoklund Larsen.

Det er eksistentielle temaer, der behandler universelle grundfølelser i det enkelte menneske. Uanset om man er troende eller ej, bærer Jesus' lidelsehistorie derfor en stærk identifikationskraft i sig.

”Påskenen fortæller om Guds søn, helten, der sendes på en mission for at redde verden. Om storhed og fald, venskab og forræderi, konflikt og forsoning, ensomhed og frygt, kærlighed og håb. Eksistentielle temaer, der er lige så nærværende i dag som for 2000 år siden,” siger hun.

Vi følger altså heltens kamp for at redde verden, men før målet er nået, må han gå gruelt igennem.

PALMESØNDAG: SCENEN SÆTTES MED JUBEL OG PALMEGRENE

(Matt. 21,1-9 – Indtoget i Jerusalem (Mark. 11,1-11; Luk. 19,28-40; Joh. 12,12-19)).

Palmesøndag sættes scenen for, at helten kan falde fra sin tinde. Jesus rider ind i Jerusalem på et æsel og modtages med jubel og palme grene. Temaet er forventning, og dermed er der også underliggende temaer i spil som den eventuelle

indfrielse – eller skuffelse.

”Jesus indtager byen på et æsel, og han modtages som en sejrende konge efter krigen, som den sande konge, Han er den sagtmodige – den med det sagte mod. Der er forventninger om en national helt og en ny Messias. Folkets forventninger opfyldes og bekræftes men korrigeres og modsiges også,” forklarer Birgitte Stoklund Larsen.

Det handler blandt andet om forholdet mellem helt og heltedyrkere. Jo større helten er, jo længere er der at falde. Og der er virkelig bygget op til det helt store fald.

MANDAG TIL ONSDAG: TONEN SKÆRPES

(Matt. 21,12-26,13; Mark. 11,12-14,1-9; Luk. 19,45-21,38).

Jesus har ikke travlt med at være diplomatisk i dagene mellem palmesøndag og skærtorsdag. Han taler om de sidste tider, om verdensdommen og sin genkomst. Han taler mod de skriftkloge og farisæerne.

”Der sker meget de få dage op til påskefesten, hvor Jesus er i Jerusalem. Tonen bliver skarp. For tegnet er konflikt, konfrontation og optrapning: Jesus vælter bl.a. de handlendes boder i templet, han underviser i templet og kommer i strid med ypperstepræsten og farisæerne. Og han strider med saddukæerne om opstandelse,” fortæller Birgitte Stoklund Larsen.

Det er også i den periode, at han salves af kvinden med alabasterkrukken. Da hun bliver anklaget for ødselhed med olien, tager Jesus hende i forsvar ved at sige, at: De fattige har I altid, men mig har I ikke altid.

SKÆRTORS DAG: FÆLLESSKAB OG FORRÆDERI

(Matt. 26,17-30 – den sidste nadver. Mark. 14,12-25; Luk. 22,7-23).

I Johannesevangeliet er det Jesu fodvaskning ved

det sidste måltid, der får omtalen, (Joh 13,1-17).

”Jesus spiser sammen med disciplene et påskemåltid i Jerusalem. Under måltidet forudser han, at Peter vil fornægte ham, og at Judas vil forråde ham. Han tager brød og vin, velsigner det og giver det til disciplene og siger: ’Dette er mit legeme’ og ’dette er mit blod.’ Her har vi, i et og samme billede, det største fællesskab og det største forræderi,” siger Birgitte Stoklund Larsen.

For måltidets selskab er det åbne fællesskab, hvor der er plads selv til forræderen. Gud deler ud af sig selv, og vi bliver del af det guddommelige, for nadveren er indstiftelsen af fællesskabet mellem fejlbarlige mennesker og Kristus.

Efter måltidet går Jesus med tre disciple til Getsemane Have. Han er bange og beder alene i natten, mens disciplene falder i søvn i stedet for at våge. Selvom han har nogen at følges med, er han altså alene i den forstand, at ingen skærmer ham.

LANGFREDAG: GUDS SØN DØR – MEN ER DØDEN EN GRÆNSE?

(Matt. 27,31-56 – korsfæstelsen – (Mark. 15,20-39; Luk. 23,26-38; Joh. 19,16-24)).

Langfredag står i ensomheden og gudsforladthedens tegn. Jesus lider som et menneske og er alene i al afmagten, lidelsen og uretfærdigheden.

”Jesus kommer for Pilatus, som udleverer ham til at blive korsfæstet, fordi pøblen og præsterne ønsker det. Pilatus finder ham ganske vist ikke skyldig, men han vasker sine hænder. Jesus bliver pisket, ydmyget og kronet med en tornekrone, og over korset sættes indskriften ”Jesus, jødernes konge”. På korset hånes han for, at han ikke bare hopper ned, hvis han er Guds søn. Da han dør, er hans sidste ord ifølge Matthæusevangeliet: ’Min Gud, min Gud, hvorfor har du forladt mig.’ Jordan skælver og forhænget i templet flænges i to dele,” forklarer Birgitte Stoklund Larsen og peger på, at Jesus’ død på korset åbner for en række spørgsmål for vi almindelige mennesker:

”Jesus sagde jo: ’Din tro har frelst dig,’ og der er en voldsom dynamik mellem tro og tvivl i kristendommen, som i høj grad kommer i spil omkring langfredag. Kan man overhovedet tro efter langfredag? Der åbnes for den helt store tvivl, som er en gængs og menneskelig følelse. Og det er kun menneskeligt at spørge: Hvorfor skal Jesus dø? Hvad er det for en Gud, der kræver sådan et offer?” fortæller hun.

Da Jesus dør, siger han altså ifølge Matthæusevangeliet: ’Min Gud, min Gud, hvorfor har du forladt mig.’ I Johannesevangeliet er de sidste ord derimod ’Det er fuldbragt.’ Det ser ud, som om Gud er fraværende, men der er også tegn på, at alt går som efter en større plan.

PÅSKELØRDAG – TROENS MØRKEKAMMER

Påskelørdag ligger hen uden liv. Kristus er i dødsriget, nederlaget er tilsyneladende en realitet, og blandt disciplene må have hersket stort mismod og frygt.

”Der er tomhed, depression, utålmodighed og en modvilje ved at slippe taget. Men det er også troens mørkekammer, for nederlaget og fiaskoen er nødvendig i lyset af den store hemmelighed. Hemmeligheden i graven,” siger Birgitte Stoklund Larsen.

Tiden frem til påskedag giver plads til eftertænkning. Billedet, der er ved at blive fremkaldt i troens mørkekammer, er det helt uventede, som kommer til at ske. Den fantastiske fortsættelse efter den bratte afslutning.

PÅSKEDAG – FORVANDLINGENS MULIGHED

(Mark. 16,1-8 – den tomme grav, opstandelse – (Matt. 28,1-10; Luk. 24,1-12; Joh. 20,1-10)).

Det helt usandsynlige sker – alt det, der ikke rummes inden for logikkens grænser, og som kun svært omfattes af det talte sprog:

”Efter sabbatten kommer kvinderne til graven,

hvor Jesus blev lagt efter korsfæstelsen. Stenen er væltet fra, og en skikkelse i hvidt siger til kvinderne: ’Vær ikke forfærdede,’ og ’frygt ikke.’ I søger efter Jesus fra Nazaret, han er opstået. Han går i forvejen for jer til Galilæa, der skal I møde ham. I Markusevangeliet bliver kvinderne så bange, at de går bort og ikke siger et ord til nogen. I Matthæusevangeliet løber kvinderne straks hen til disciplene og fortæller det – og møder der Jesus, som siger ’God morgen!’ til dem,” fortæller Birgitte Stoklund Larsen.

Gud vender op og ned på verdensordenen og vælter stenen fra graven. Det er opstandelsen, forsoningen, tilgivelsen, livsmagten og håbets sejr.

2. PÅSKEDAG

(Luk. 24,13-35 – vandringen til Emmaus).

2. påskedag viser Jesus sig for to disciple. Men de sidder ikke i himmelvendt meditation, da det sker, de går og taler.

”To disciple går på vejen fra Jerusalem til Emmaus. Jesus slår følge med dem, men de genkender ham ikke, selv om han udlægger skrifterne undervejs. Først da de senere sidder ved bordet, og Jesus velsigner og bryder brødet genkender de ham. I det øjeblik bliver han usynlig for dem. De går tilbage til Jerusalem for at fortælle, hvad de har oplevet,” siger Birgitte Stoklund Larsen.

Vi er i krydsfeltet mellem det synlige og det usynlige. Det synlige for øjet blev ikke genkendt, før Jesus bryder brødet som ved den sidste nadver. Og så bliver genkendelsens øjeblik til forsvindingens øjeblik. Det er en forunderlig verden, vi gennem disciplene får et glimt af, hvor Kristus ikke længere er hos dem, men hvor han alligevel er til stede. Bagefter skynder de sig til Jerusalem for at fortælle de andre disciple, hvad de har set.

Birgitte Stoklund Larsen
- cand. theol. og generalsekretær i Bibelselskabet.

DET UENDELIGE OVERSKUD AF LIV

FOR BISKOP HENRIK WIGH-POULSEN ER PÅSKENS BUDSKAB FØRST OG FREMMEST FORTÆLLINGEN OM ET UENDELIGT OVERSKUD AF LIV, SOM TRODSE ALLE BEGRÆNSNINGER – OGSÅ DØDENS.

Af Martin Høybye

**I denne artikel fortæller biskoppen om påskens evige aktualitet. Og om barn-
dommens påske, hvor højtiden blandt
andet var en kærkommen forårsbebu-
der.**

Henrik Wigh-Poulsen er vokset op i et præste-
hjem i Vejlby ved Grenå. Han var med ved en hel
del af farens gudstjenester som barn, for moren
var ikke bleg for at bestikke ham med Anders
And-blade eller en ”daler” i ny og næ, hvis han
en dag ikke havde lyst til at tage med.

”Det var lidt som at falde i gryden som barn. Og
siden blev kirken jo noget, jeg fik en større for-
nemmelse for. Man vænner sig til en slags begi-
venhedsløshed, set med barnets øjne, som man
senere hen kommer til at sætte meget mere pris
på. Mange af dem, der jævnligt går i kirke, er ble-
vet fortrolige med den som børn,” siger han.

Og barnets perspektiv, hvor tingene går ind i un-
derbevidstheden på deres egen måde, har biskop-
pen bestemt ikke glemt, som årene er gået.

”Når man er barn, fanger man rigtig mange ting,
selvom de ikke bliver formuleret. Og jeg fangede
selvfølgelig, at langfredag handlede om død og
mørke og de realiteter i ethvert menneskeliv, som
barnet måske ikke har den store erfaring med,
men alligevel nok forstår inderst inde. Der var en
underliggende alvor, i hvert fald når det kom til
skærtorsdag og langfredag, hvor især langfredag
var i mol. Og det hele blev ledsaget af de salmer,
der hørte til,” beskriver biskoppen.

PÅSKE FRA MOL TIL DUR

I løbet af påsken skiftede både den generelle
stemning og salmernes klangfarve til dur. Og det
var helt tydeligt, når det skete.

”Påskedag var jo forbundet med en jubel uden

lige. Fordi den fortæller om noget fuldstændig naturstridigt, som byder al mørket og døden trods. Døden, som man med sin kødelige fornuft vil sige er det store, fede punktum, der bliver sat engang – den bliver modsagt,” siger Henrik Wigh-Poulsen.

Mens påskens forskellige elementer og særpræg på den måde indlejrede sig, skete der også noget uden for barndomshjemmets vinduer, som var særligt kendetegnende.

”Påskan foregik også udendørs. Som højtid havde den måske ikke julens hyggepotentiale, men til gengæld var foråret ved at bryde igennem i det små. I Danmark har vi jo det fortrin, at kirkeåret og naturens år følges ad. Og man skulle næsten tro, der var en mening med, at påskan falder sammen med naturens forår, når vi netop kan synge ’Påskeblomst! Hvad vil du her?’ og vi taler om opstandelsen,” fortæller Henrik Wigh-Poulsen.

FODTRINENE I GRUSET

At påskan falder sammen med naturens forår, oplevede han også konkret, da han selv blev præst i sit første embede i Lejrskov-Jordrup, hvor præsteboligen og haven lå tæt op ad kirkegården.

Jeg kan huske, hvordan påskelørdag havde sin helt egen lyd. Det var typisk en dag, hvor man gik udenfor og lavede havearbejde, og for mit indre øre kan jeg stadig høre kirkegårdslågens metal-liske lyd og fodtrin, der knaser i gruset. Det stod på hele dagen, og det var selvfølgelig fordi, at folk ville op og se til gravene, så de var pyntet til påskan. Man har heldigvis stadig de ritualer mange steder, som er med til at gøre påskens budskab meget håndgribeligt og nærværende. Vi hører jo også netop i påskens beretning om kvinderne, der går ud og ser til graven,” siger han og fortsætter:

”Når man ligger på kirkegården i kirkens nærhed, står det hele i opstandelsens tegn og den trods, som opstandelsen er indbegrebet af. Alt taler for, at det er færdigt arbejde, og nu ligger man der og æder muld. At det er slut, det sjove er forbi. Men påskens budskab trodser det – fuldstændig vildt

og naturstridigt.”

Det, at der er noget, der fortsætter og er stærkere end døden, er et budskab, som biskoppen ikke selv kan leve uden.

”Hvis det havde været døden, der førte enetale, hvad havde det hele så været? I stedet er der et enormt boost, et uendeligt overskud af liv, som ligger i, at graven er tom, og at døden ikke beholdt Jesus. Jeg kan ikke være det budskab foruden,” siger han.

SOLEN STÅR OP OVER ONDE OG GODE

Ud over opgøret med dødens greb er Jesus’ liv og levned i det hele taget et oprør mod, at mennesket er sat i verden for at opfylde rammerne i en skabelon. Der er en modstand i budskabet, som ifølge biskoppen stadig har meget at sige os i dag:

”Jesus er hele tiden i konfrontation med den religion, der vil have Gud til at være for de indforståede. Han omgiver sig jo med prostituerede, toldere, syndere og alle dem, de andre ikke rigtig gider lege med. Irriterende typer har de sikkert også været nogle af dem. Men her gælder Guds kærlighed også, hans sol står op over både onde og gode. Han er der for alle.”

Ifølge Henrik Wigh-Poulsen handler det om det liv, vi lever nu og her. At det ikke er givet, at vi skal leve, som man gjorde engang, eller at vi skal leve vores liv på en ganske bestemt måde for ikke at falde udenfor.

”Jesus siger efter sine lignelser: ’Gå ud og gør ligeså.’ For det her er noget, der foregår mellem levende mennesker. Der må vi gøre det bedste vi kan og forsøge at spejle Guds kærlighed til os i mødet med andre mennesker. I forhold til tilgivelse, barmhjertighed og næstekærlighed. Så godt vi nu formår det,” siger biskoppen.

VELKOMMEN I TILGIVELSENS FÆLLESSKAB

I den forbindelse er de sammenhænge, som vi mennesker normalt indgår i, af en anden slags, end det fællesskab, Gud inviterer til.

”De fællesskaber, vi som regel befinder os i, er lukkede fællesskaber. Om det så er boligforeningen eller vores nationale tilhørsforhold. Men Guds fællesskab er derimod alt-inkluderende. Hans dør står åben for enhver. Det er det, der er det provokerende ved det også. For der er ikke noget, der kan provokere så meget, som festen hvor alle tages imod, uanset hvem de er, eller hvad de kommer med i bagagen,” siger Henrik Wigh-Poulsen.

Påskan inviterer ifølge biskoppen til et ”tilgivelses fællesskab.” For Jesus bryder ved den sidste nadver netop brødet med sine disciple – også dem, der vil forråde og fornægte ham. Ligesom han også tilgiver dem, der har gjort ham ondt, selv når døden nærmer sig for ham på korset.

”Som mennesker har vi altid vores begrænsninger. Men med den dagsorden, der bliver sat med påskens beretning, bliver barrieren for tilgivelse virkelig sat meget højt. Så meget tilgiver Gud mennesket. Og sådan skal vi også tilgive hinanden. Det ved vi godt, at vi ikke kan, men det skal hele tiden skubbe til os og vise os den mulighed, der er for at komme videre, i stedet for at blive hængende i vreden og hadet,” forklarer Henrik Wigh Poulsen.

MED LYSET OG HÅBET I HORISONTEN

Selv når det ser værst ud, slukkes håbet ikke. For døden og mørket skal ses netop på baggrunden af det overskud af liv, som var Jesus' gave til mennesket.

”Man har hele tiden det uendelige overskud af liv som en slags baggrundsorkestrering i det budskab, vi bygger på. At der er andet og mere. Der er hele tiden det lys i horisonten, som det her budskab, det her løfte, holder fast ved. Det er måske

ikke et overskud af liv, der gør, at man lige pludselig slår vejrmøller på plænen og råber ’halleluja,’ men det er mere en trøst og en modsigelse. Et håb på trods.”

Henrik Wigh-Poulsen var sognepræst i Lejrskov-Jordrup pastorat fra 1989 til 1997 og har siden bl.a. været leder af Grundtvig-Akademiet og domprovst i Fyns Stift, inden han i 2015 blev biskop over Aarhus Stift.

ET HÅB FOR DEM PÅ BUNDEN

I KIRKENS KORSHÆRS VARMESTUER VED ALLE GODT, AT DE ER SYNDERE, OG HER GÅR PÅSKENS BUDSKAB OM TILGIVELSE RENT IND.

Af Bo Billeskov Grünberger

På bunden af samfundet finder man ødelagte mennesker, der aldrig har kendt til andet end svigt og livets hårdhed. For dem giver Kirkens Korshær et sted at være, hvor de kan blive en del af et fællesskab og fornemme et håb i mørket.

Lyset fra Kirkens Korshærs varmestue skinner ud på byens hårde sten og tilbyder hjemløse ly og et sted, hvor de kan være i fred. Det er et broget fællesskab, men det er også et fællesskab, hvor påskens budskab om tilgivelse har den største betydning.

”Her hos Kirkens Korshær ved alle jo godt, at vi er store syndere. Det ved alle brugerne, selvom de ikke lige bruger ordet ’synd’. Men de ved godt, at de er nogle værre banditter: At de både i ord og gerning har syndet mod det, der er godt – mod selve livets mening. Det ved de alle sammen

godt,” fortæller Morten Aagaard, der er kors-hærspræst og tidligere leder af Kirkens Korshær i Aarhus.

DET BETYDER NOGET AT FÅ TILGIVELSE

Påskan handler om livets helt store temaer: død, opstandelse og ikke mindst tilgivelse. Det er et budskab, der rammer lige ned i hjertet, når man lever sit liv på bunden af samfundet, hvor døden altid er nærværende, og hvor tilgivelse og kærlighed kan være langt væk.

Den gennemsnitlige levealder for dem, der bruger Kirkens Korshær er 52 år, og de fleste har levet et hårdt liv med svigt, overgreb og misbrug. Mange af brugerne er også i berøring med psykiatrien og har svære ar på sjælen, der kan gøre det svært at håndtere hverdagen uden at forsvinde ned i alkohols eller stoffernes tåger.

”At få ’alle dine synders nådige forladelse’, det betyder noget for vores brugere. Her kan man mærke helt fysisk, at et menneske rejser sig og siger, ’okay, så prøver jeg en gang til’. Derfor oplever jeg også, at påskens tema, der jo er spredt ud over hele året, går igen og igen i alle sammenhænge her: fællesskabet omkring den opstandne, at man bliver friset, at der er noget, som sejrer ud over al smerte, angst og elendighed. Det er et lille håb,” siger Morten Aagaard.

ET BROGET FÆLLESSKAB

Og håb fylder meget i Korshærens arbejde. Morten Aagaard fortæller om et opkald, han for nylig fik fra en mand, der netop havde mistet sin far, som på mange måder havde været en elendig far. Faren var stiknarkoman, og han døde af en overdosis.

”Alligevel ser hans søn et håb og en lidt bedre fremtid og ønsker egentlig at sige ordentligt farvel til sin far. Og så går der da opstandelse i livet. Det er det, som her er korshærspræstens fornemste opgave: hele tiden at understøtte opstandelsen i al afmagten og døden.”

Hos Kirkens Korshær har man faste andagter, og selvom menigheden sidder og vipper og kan være mere eller mindre berusede, så er der alligevel en bevidsthed om, at man tilhører et kristent fællesskab. Morten Aagaard fortæller, at alle de ansatte ved Kirkens Korshær er aktive kristne, og at der også er mange af brugerne, som er. Og så er der alle ’brummerne’, der måske ikke ligefrem vil kalde sig kristne, men som alligevel er med.

”Jeg vil sige det på den måde, at vi er et noget broget fællesskab af toldere og syndere, der hver dag bare forsøger at gøre det lidt bedre end i går. Nogen dage lykkes det, og nogen dage gør det ikke. Men uden påskens dimension i korshærens fællesskab, ville der mangle noget essentielt. Hvorfor skulle vi være her, hvis ikke vi havde et håb eller en tro? Hvis ikke vi havde en tro på, at Kristus er opstanden, hvorfor skulle vi så blive ved på trods af statistik og erfaring om, at det hele går ad helvede til?”

TILVÆRELSENS UUNDVÆRLIGE TILGIVELSE

VI HAR TALT MED TRE PRÆSTER, DER TIL DAGLIG HAR SJÆLESØRGERISKE SAMTALER, HVOR TILGIVELSEN ER EN UUNDVÆRLIG MEDSPILLER.

Af Martin Høybye

Muligheden for at komme videre er noget, der går igen, når man spørger til, hvordan tilgivelsens væsen udfolder sig for nogle af de mennesker, der har mest brug for den.

er sygehus- og hospicepræst, Anita Fabricius er arresthuspræst, og Mette Birk er gadepræst. De har vidt forskellige arbejdsområder men vurderer samstemmende, at tilgivelsens mulighed er helt central for den enkelte, hvad enten man er syg, pårørende, offer, psykisk sårbar eller kriminel.

Annette Vinter Hedensted arbejder ved Horsens

Sygehus og er desuden hospicepræst ved Gudenå Hospice i Brædstrup. Hun har at gøre med mennesker, som kan være i krise, have angst og befinde sig i en form for choktilstand. Særligt arbejdet ved hospice har meget med det at skulle miste og være i sorg at gøre. Som præst taler hun både med patienter, pårørende og personale.

SVÆREST AT TILGIVE SIG SELV

“Tilgivelsen spiller oftest ind, hvis jeg lytter til et menneskes livshistorie, og det menneske fortæller om relationer, der gik galt, og forkerte valg som blev truffet. Jeg lytter til den andens livshistorie, og jeg kan foreslå at tage det fortrudte op med den, som man gerne vil have tilgivelse fra. Jeg kan dog ikke give tilgivelse på andre menneskers vegne,” siger Annette Vinter Hedensted.

Men tilgivelsen kan meget vel være inden for rækkevidde fra den anden, for det er i virkeligheden selvbefejdelsen, som er sværest at få af vejen.

”Det er min erfaring, at mens det kan være let at

tilgive andre, så er det nærmest umuligt at tilgive sig selv og leve med sin skyld over det, man gjorde. Tilgivelsen kan for eksempel betyde, at det ene menneske giver sit tilsagn om at bevare relationen til det andet menneske på trods af det, der er sket: 'Jeg giver til dig, at vi stadig hører sammen.' Men det ændrer bare ikke på, at man ikke kan tilgive sig selv. Så man må leve med sin skyld, som om intet er hændt, velvidende at alt er hændt," beskriver hun.

TILGIVELSESPROCES KAN VARE RESTEN AF LIVET

Den måde at se tingene på kan ifølge sygehuspræsten give en lettelse. Man lever altså med sin skyld og bærer den, mens relationen består. Forholdet bevares, og man erkender, at det er alt nok.

"Tilgivelse er relation på trods af det, der ligger mellem to mennesker. Det gør selvfølgelig godt, at vi kan være sammen, forenet i kærlighed eller venskab – trods det hændte. Det gælder også den, der giver sin tilgivelse. Men man kan sagtens fortsat være vred, såret, eller hvad man nu føler, og så tilgive den anden. I den forstand er det liv, der skal genoprettes, en proces. Tilgivelsen er en proces, og den kan være resten af livet," siger Annette Vinter Hedensted.

ET FRIRUM MED SJÆLESORG

Anita Fabricius er præst i Aarhus arresthus. Her

sidder der pt. 68 indsatte, der alle er varetægtsfængslet. De sidder i arresthuset den tid, det tager at efterforske deres sag og derefter få den for retten. Da de indsatte ikke må kunne påvirke

efterforskningen, sidder de på isolationslignende vilkår. De er blandt andet underlagt brev- og besøgskontrol. I sådan et miljø er der ikke mange frirum, men tilbuddet om samtaler med arresthuspræsten udgør et.

"Man må altid tale med præsten, så meget af min tid går med sjælesorgssamtaler. Det er enten i den enkeltes celle eller i et lille lokale helt oppe under taget i det gamle hus, som også er det lokale, der bruges til gudstjenester," forklarer Anita Fabricius.

De indsatte er i en presset situation, mens de er varetægtsfængslet. Samtidig har de rigtig god tid til at tænke og minde sig selv om alt det, de har gjort eller ikke gjort. De svigt, de har påført deres nærmeste, og selvfølgelig det, de har gjort ved deres eventuelle ofre. Der er også god tid til at dvæle ved de svigt, de oftest selv har været udsat for gennem deres liv.

VI ER TRODS ALT KUN MENNESKER

"Ind i de tanker er tilgivelsen vigtig. Både det, vi kan tilgive hinanden, men også tilgivelsen fra Gud. Tilgivelsen mennesker i mellem kan være rigtig svær, for man kan jo godt beslutte sig for med sin fornuft at ville tilgive et andet menneske, uden at ens følelser nødvendigvis er modne til at følge den beslutning. Det er selvfølgelig både sundt og meningsfuldt at kunne tilgive, men det er nogle gange lettere sagt end gjort. Vi er trods alt kun mennesker," siger Anita Fabricius og fortsætter:

"Fortællingen om Guds tilgivelse af os virker meget stærk og ægte på de indsatte. Vi slutter for eksempel altid gudstjenesten med at bede Fader-vor, hvor det lyder: 'forlad os vor skyld, som også vi forlader vores skyldnere.' Så lyses velsignelsen, og derefter får hver enkelt tegnet et kors i deres pande og sagt deres navn højt. Med Guds ord om tilgivelse får de indsatte et grundlag for at tilgive sig selv og hinanden og bliver præsenteret for en anden verden end den, de kender, der er præget af hævn og gengældelse."

MANGLENDE TILGIVELSE ER LIVSØDELÆGGENDE

Anita Fabricius oplever, at det er livsødelæggende at have brug for tilgivelse uden at få den. Og at der samtidig heller ikke er liv i ikke at kunne tilgive. Derfor er tilgivelse intet mindre end en ny begyndelse både for den, der får, og den, der giver.

”Jeg har indimellem indsatte, hvor en tilgivelse fra deres ofre ville være en kæmpe livshjælp for dem, og ofte tænker jeg også, at det ville være godt, hvis ofrene kom dertil, hvor de kunne tilgive. Men nogle gange er kriminaliteten desværre af en sådan karakter, at tilgivelsen mellem gerningsmand og offer nærmest er umulig. Hvis der så alligevel tilgives, og der så alligevel rækkes en hånd ud der, hvor man troede, at tilgivelse var umulig, så skabes intet mindre et nyt liv. Der er ret meget påskedag over tilgivelsen, når man ser det på den måde,” siger arresthuspræsten.

PRÆSTEN SOM SAMFUNDETS VENTIL

Mette Birk er gadepræst i Aarhus og har til opgave at være der for dem, der ikke har et andet sted at gå hen for at få en samtale og sjælesorg. De mennesker, der befinder sig i en gråzone i samfundet. Det er psykisk udsatte, der ikke er ret synlige i gadebilledet, for de ligner alle og enhver. Men de gemmer på meget under den overflade, der for de fleste virker normal.

”Hvis man ikke passer ind i andre tilbud, kan man komme her og læsse af og gå igen og så måske føle sig lidt lettere. Det er et helle, hvor alt er

tilladt. Alle ord, tanker og følelser er okay at have. Gadepræsten går ind og bliver en ventil i samfundet, hvor man kommer og tager lidt af presset af,” fortæller hun.

I de samtaler, gadepræsten har, handler tilgivelse blandt andet om at se fortiden i øjnene og acceptere, at det, der er sket, følger med den enkelte som en del af hans eller hendes historie. Men samtidig at det hændte ikke skal definere, hvem man er.

TILGIVELSEN ER ET VIGTIGT REDSKAB

”Tilgivelsen er faktisk et supervigtigt redskab at have med i de samtaler, jeg har. For det er tit ofre, jeg har samtaler med. Det er vigtigt at få vendt situationen og finde ud af, hvorfor en person gjorde, som han eller hun gjorde. Var det, der skete, i virkeligheden møntet på mig? Eller gjorde situationen, at det var det bedste, vedkommende kunne gøre, selvom det var uheldigt for mig? Sådant en indsigt kan gøre, at man ender med at tilgive. Og det giver en kæmpestor forløsning, fordi man så kan give slip på rigtig meget af det, der tynger,” forklarer Mette Birk og fortsætter:

”Når man giver tilgivelsen, giver man samtidig slip på en byrde. Og jeg tror ikke, man for alvor kan rejse sig, uden at man også formår at tilgive. Det er meget tydeligt i forhold til de forskellige mennesker, man møder: Hvem hænger fast i fortiden og bliver bitter og ødelagt inden i, og hvem formår at komme videre? Dem, der kommer videre, har for det første et godt netværk omkring sig, men de har også kunnet tilgive.”

GIVER BÅDE OFFER OG GERNINGSMAND NYE ROLLER

Med tilgivelsen kan også komme en slags ny rollefordeling. Hvis en person før oplevede at være den, der blev gjort noget ved, kan den aktive handling, som tilgivelsen er, flytte på balancen, så mennesket kommer mere i kontrol over sit eget liv og sin egen historie.

”Der sker et skift, når man tilgiver det skete, hvor

man går fra at være offer til at være en, der er i kontrol over sit liv. Det er et ansvar og en måde at tage styringen på. Det vinder meget for mange, hvis de kan nærme sig en eller anden form for tilgivelse af det menneske, der har forbrudt sig mod dem,” fortæller hun og supplerer:

”For den, der bliver tilgivet, betyder det til gengæld, at man så kan slippe den rolle lidt, som man er blevet defineret ud fra. Hvis man pludselig bliver tilgivet for sine handlinger, er man ikke kun sine handlinger mere. Man bliver mennesket, der udførte dem, frem at være selve handlingerne. Så er det nemmere at komme videre og ændre sig.”

IKKE ALT, MENNESKER KAN TILGIVE

Som arresthuspræsten også er inde på herover, er det dog ikke alt, mennesker formår at tilgive.

”Det er jo ikke alle, der kan tilgive alt. Det er mest, hvis det er skilsmisser, eller man er blevet forladt eller måske har haft en mor, der var psykisk syg og drak sig ihjel. Så kommer mange videre enten ved terapi eller ved at komme her og snakke med mig en gang imellem. Hvis det derimod er en far, der har krænket en datter igennem 20 år, så er det altså en anden snak. Tilgivelsen er selvfølgelig i princippet mulig der, men de færreste er i stand til at give den,” siger hun.

Annette Vinter Hedensted

er sygehus- og hospicepræst, Anita Fabricius er arresthuspræst, og Mette Birk er gadepræst. De oplever alle tilgivelsen som central i det sjælesørgeriske arbejde.

NY UNGDOMSPRÆST I AARHUS

UNGDOMSKIRKEN PÅ NØRRE ALLÉ FIK FOR NYLIG
NY UNGDOMSPRÆST.

Af Bo Billeskov Grünberger

Ungdomskirken, UngK, i Aarhus har netop fået ny ungdomspræst. UngK skal være en kirke med frie rammer, hvor alting ikke behøver handle om Gud, men hvor de unge kan føle sig mødt og velkomne, mener hun.

Marie Petersen er ny ungdomspræst i Aarhus. Hun er sønderjyde, og har indtil for nylig arbejdet i Nordjylland, hvor hun blandt andet var koordinator af Kirketeltet på Nibefestivalen. Hun vil arbejde for, at UngK i Aarhus bliver et sted, hvor unge kan komme og følt sig mødt.

”Jeg kunne godt tænke mig, at der både bliver skabt et rum, hvor de unge kan komme og være og så gå igen. Men hvor der også er plads til, at de bliver set i øjnene og bliver talt med, hvis det er det, de har brug for. Man skal føle, at der er nogen, som har spurgt til, hvordan man har det, og at der var tid til at svare på det,” fortæller Marie Petersen.

FRA SØNDERJYLLAND TIL NIBEFESTIVAL

Det lå ikke lige i kortene, at Marie Petersen skulle være præst. Hun er ikke fra en særlig kirkelig baggrund, men hendes indgang til kirken blev, da hun som 11-12 årig begyndte at synge i pigenkor. Senere blev hun interesseret i teologi mest på grund af, at hun syntes, der var en spændende fagkombination.

”Da jeg blev færdig med teologi, tænkte jeg, at jeg lige så godt kunne tage pastoralseminariet også, for jeg var jo så godt i gang med at gå i skole. Og der lærte jeg så meget om det praktiske og tænkte, at det var for spændende til, at jeg bare kunne lade det ligge.”

I sin tid i Aalborg har Marie Petersen også arbejdet med unge, da halvdelen af hendes ansættelse var som ungdomspræst. Hun arrangerede blandt andet freestyle-gudstjenester med Per Vers, og så tog Kirketeltet på Nibefestivalen meget af hendes

tid. I Kirketeltet kan unge komme ind og være med til nogle andagter og synge fællessang, men der er også 'morfars lænestol', hvor man kan få fortalt en historie og meget mere.

”Det er fuldstændig fantastisk, at folkene bag Nibefestivalen ikke er bange for at lade folkekirken komme ind på festivallen, for vi har virkelig en berettigelse og en god plads. Men vi har også en meget klar aftale: Vi bevæger os ikke uden for teltet og forkynder,” forklarer hun.

LØSE RAMMER FOR DE UNGE

At få unge til at bruge kirken er en udfordring, mange kæmper med. Marie Petersen er også ret ydmyg over for opgaven og mener ikke, at hun har hele løsningen. Alligevel har hun nogle tanker, som blandt andet UngK også arbejder med, herunder at gøre gudstjenesten vedkommende for de unge.

”Jeg tror, at man gør gudstjenesten vedkommende ved at holde den i et lettilgængeligt sprog og med musik, der har noget at sige til målgruppen. Og med en forkyndelse der taler ind i de unges liv og hverdag, mere end det kommer til at handle om, hvad jeg har læst i tykke teologiske bøger.”

Marie Petersen blev indsat som præst i Ungdomskirken 3. februar, men hun har allerede, sammen med sine kolleger, været med til at etablere fællesspisning. Her kan man komme og spise et måltid varm mad for 25 kroner og bare være en del af et fællesskab.

”Det er basal diakoni: Der er ingen gudstjeneste, andagt eller bordbøn. Det er simpelthen fællesskab og samvær. Første gang kom der 16, hvor fire af dem aldrig havde været i kirken før. Det synes vi selv er et rigtig godt afsæt at arbejde ud fra. Det kunne også være med til at skabe platformen for fællesskab og kirke.”

Det er helt med vilje, at arrangementer som fællesspisning ikke har et skarpere kirkeligt aftryk. Marie Petersen mener, at UngK skal være et sted, hvor man kan komme og være med sin egen tro. Hun vil ikke fortælle de unge, hvad de skal tro,

men vil gerne tale med dem om, hvad hun selv tror på.

”Jeg synes, at vi skal være skarpe på vores identitet som kirke, men der skal måske være lidt løsere rammer og nogle arrangementer, hvor Gud ikke altid nødvendigvis er så tydeligt italesat. Vi har f.eks. poetryslam, der ikke umiddelbart har noget med Gud at gøre, ud over det kristne benspænd 'slammerne' får at arbejde ud fra, og det skal der være plads til. Vi skal kunne rumme kulturen, men vi skal have det kirkelige som for-tegn,” siger hun.

Marie Petersen er uddannet i Aarhus og har arbejdet som ungdomspræst i Aalborg, hvor hun bl.a. har været koordinator for Kirketeltet på Nibefestivalen.

ANMELDELSE: JERUSALEM

Af Peter Worm Madsen

Bogen 'Jerusalem,' som er en del af serien 'Vide Verden' fra Aarhus Universitetsforlag, er en guide til Jerusalem, som du aldrig har set før. Bedst læst inden du tager af sted, men guiden giver til gengæld en helt særlig indføring af guider som Naser Khader, Martin Krasnik, Poul Joachim Stender m.fl.

Bogen er læst, og jeg lægger den fra mig på bordet. I et forsøg på at se den overordnet må jeg indrømme, at jeg endnu engang er blevet informeret om byen Jerusalem, som jeg ellers troede, at jeg kendte efter 13-14 længere og kortere besøg. Jeg har lært nyt og er blevet underholdt.

EN NY OPLEVELSE

Da jeg først havde bogen i hånden, var forventningerne ikke store. Ingen billeder på forsiden, ingen varme farver, men til gengæld en stil som

sikkert passer til alle de andre bøger i Vide Verden-serien. For mig var det den første bog i serien og derfor også en ny oplevelse. Dens nytænkende omslag leder tanken hen på en gave, man pakker op, og sådan var oplevelsen også. Omslaget viste sig at være et smart udtænkt kort over Jerusalem, som hurtigt og bekvemt kan benyttes, før man skal af sted ud i den spændende by. Og det er stort set, hvad alle skribenterne i bogen fortæller: Jerusalem er en smuk, kontrast- og konfliktfyldt by, der gennem mange forskellige vinkler kan beskues og beundres til stor glæde og interesse for læseren.

For mig er bogen og Vide Verden-serien en ny form for guidebog, for den virker på den ene side som en normal bog, men på den anden side kan man tydeligt mærke og fornemme, at den er lavet til den rejsende, der enten tager bogen i hånden, aftenen før man skal ud på oplevelse i byen, eller til den eftertænksomme der skal læse om de steder, man gik igennem på sin rejse gennem

eksempelvis Den Gamle By. Samtidig kan den tages frem af tasken, når man endelig står ved sin destination og ønsker mere viden her og nu, men jeg mener, at det er bogens svaghed: Bogen er bedst som generel forberedelse til rejsen, da de forskellige forfattere bruger en fortællende form, der er svær at finde ned i, når man skal tilegne sig viden her og nu. Jeg selv ville tage bogen med til Jerusalem og nyde den på en varm terrasse med et glas vin som forberedelse af en kommende dags seværdigheder.

GODE FORFATTERE

Forfatterne er velvalgte, og jeg var fra starten spændt på flere af forfatternes syn på byen. De forskellige vinkler, de har fået udleveret, er nøje udvalgt og passer storartet. Mine forventninger blev ofte indfriet, og enkelte gange blev jeg virkelig overrasket over den undervisning, jeg fik, af eksempelvis journalisten Martin Krasnik. Jeg havde forventet en generel kritisk indstilling til det storpolitiske i byen Jerusalem, men pludselig blev jeg i stedet undervist i nytestamentlig historie på et niveau, der ville imponere min tidligere underviser på teologi i Aarhus.

Bogen og dens forfattere fører mig ellers godt igennem byens mange forskellige lag, og jeg oplever ikke, at der mangler en dimension af byens ellers utroligt fortættede identitet.

Tværtimod sidder jeg med en følelse af at have rejst med Naser Khader til Østjerusalem, (hvor jeg sjældent har opholdt mig), rejst med sognepræst Poul Joachim Stender direkte ned i madgryderne og krydderierne, samt taget med Allan Sørensen til de forskellige ungdomsområder og med Kasper Bro Larsen gennem en sanselig Via Dolorosa-vandring i Den Gamle By. Jeg er imponeret af idéen med at opdage Jerusalem gennem bøgerne og deres forfatteres brug af Jerusalem, samt Steffen Jensens overordnede gennemgang af byens mange kvarterer. Det er sjældent læsestof i en bog om Jerusalem og masser af ny viden for mig.

EN URET MOD PALÆSTINENSERNE

Jeg blev godt tilfreds, da jeg sluttede af med Herbert Pundiks version af ”den delte by” og særligt hans erklærede mål med at fortælle læseren om den uret, den palæstinensiske befolkning i særligt Østjerusalem er ofre for under den israelske besættelse. Dette er en klar holdning fra Pundiks side, om at se på den uretfærdigt behandlede i en konflikt, der konstant gemmer sig i byen Jerusalem. En holdning, jeg også deler og forsøger at kommunikere ud i mit private liv.

Køb bogen, hvis du skal til Israel og har tid til at bruge aftenerne i Jerusalem til fordybelse i de mange spændende vinkler på ”byen over alle byer – Jerusalem”.

God læselyst.

Peter Worm Madsen er cand.theol. og diakonimedarbejder ved Christianskirken i Aarhus, samt flittig rejsende til sit andet yndlingsland, Israel.

GÅENDE TIL KIRKE – UDEN TRAFIK

VÆR KIRKE LIGGER I ET SMUKT OG KUPERET LANDSKAB VED VÆR SØ UDEN FOR HORSSENS. EN NY KIRKESTI FORBEDRER NU FORHOLDENE FOR GÅENDE TRAFIKANTER, DER FØR HAVDE 'LIVET I HÆNDERNE,' NÅR DE GIK AD LANDEVEJEN.

Af Folkekirkeinfo

Vær Kirke er en middelalderkirke fra 1200-tallet. Den ligger nu om dage lidt uden for det hele men er velbesøgt, og mange bruger da også området rekreativt til gå- og cykelture. Den gamle landevej til kirken er dog ret befærdet, for den er en smutvej fra Horsens til Aarhus, og det benytter mange bilister sig af.

Trafikken på vejen har i mange år gjort, at folk har holdt igen med at bruge vejen gående eller på cykel. Derfor gik menighedsrådet ind i et arbejde med at udvikle en plan for en cykel- eller trampesti langs Værvej fra Horsens-bydelen Stensballe, som de bløde trafikanter kunne bruge. Lodsere, fredningsmyndigheder og det kommunale system har arbejdet sammen om projektet, og nu er trampestien blevet indviet.

KONFIRMANDER MÅTTE TRANSPORTERES I BUS

“Da kommunen planlagde at forbedre vejen, fremsatte menighedsrådet ønske om at få anlagt en cykelsti langs vejen, men på grund af fredningslinjer og økonomi var det ikke muligt. I stedet blev man enige om at etablere en trampesti. Da også de berørte lodsejere, der skulle afgive jord, var positive, blev stien anlagt i efteråret og bliver allerede flittigt brugt her i starten af 2016. Vejen til kirken er en smal bugtet vej, der på grund af stærk trafik er meget farlig for de bløde trafikanter. Det har derfor tidligere været nødvendigt, at konfirmanderne blev kørt i bus til og fra undervisning i sognegården, selvom skolen ligger i gå-afstand,” fortæller formand for Vær-Nebel Menighedsråd, Keld Søllested.

Stensballe Skole og Vær Kirke arbejder nu sammen om elevernes transport, så skolen lægger konfirmandernes obligatoriske 45 minutters

motion ind i skoleskemaet som en vandretur til og fra kirken. En ordning, som er altså er blevet mulig efter åbningen af den nye sti.

MED LIVET I HÆNDERNE

Nogle andre, der nu får glæde af den nye trampesti, er Finn og Inger Nørrevang. Da de har boet i området siden 1974, har de fulgt udviklingen tæt, og de var for nylig ude i det spæde forår for at prøve nyskabelsen for første gang.

”Det er rigtig godt med den her nye sti. Før var det nærmest med livet i hænderne, hvis man valgte at gå langs Værvej til kirken. Der har altid været meget trafikeret, og hvis vi er gået til kirke i stedet for at tage bilen, har vi valgt en anden og længere vej for at komme uden om trafikken,” siger Finn Nørrevang.

Inger Nørrevang er heller ikke i tvivl om, at den nye mulighed løser et velkendt problem for de bløde trafikanter.

”Bare det at man kunne gå herved til søen langs vejen, uden at være bange for trafikken, det er en ny oplevelse. Jeg har mange gange også villet cykle i kirke, men det tør jeg simpelthen ikke. Og da slet ikke, hvis det er halvmørkt. For det er virkelig med livet i hænderne ude på vejen,” siger hun og fortsætter:

”Det er jo et pragtfuldt område. Vi gik lige ovre på den anden side og sagde til hinanden, at vi havde aldrig set kirken eller noget af al den her skønne natur fra den vinkel. Det er rigtig godt, at folk nu får den mulighed.”

STIEN SKABES, HVOR FOLK FÆRDES

Gudmund Rask Pedersen er sognepræst i Vær-Nebel Sogne. Han har haft 25-års-jubilæum ved sine sogne, så ligesom Finn og Inger Nørrevang ovenfor har han kunnet følge udviklingen i området.

”De bedste veje og stier er dem, der opstår, fordi folk nødvendigvis må gå den vej. Som dyreveksler til vandhullet. Ikke altid den korteste men den bedste. Sådan er det også med menneskers vej til

helligstedet. Gennem tusind år danskernes sti og vej til deres kirke,” siger han og uddyber:

”Her tramper man sin vej. Det kan lyde lidt vel hidsigt, men behøver ikke være det. For det er sådan en sti opstår og består. Ved at vækster og småsten trampes ned og stien trædes til. Ved at folk færdes her.”

En trampesti er ifølge ordbogen: ’En sti i naturen, der er anlagt eller opstået ved, at folk færdes det pågældende sted.’ Og den beskrivelse nikker sognepræsten genkendende til.

”Det gør folk også her i Stensballe i Vær sogn. I form af konkret kirkegang på vej til og fra kirke eller bare en rask vandretur herud omkring kirken og søen. Til vandhullet i konkret og overført betydning. Og med den dybe og ligefremme meningsfylde alene ved sin egen gang at være med til at holde stien åben. Det er godt gået,” siger Gudmund Rask Pedersen.

Åbnet for offentligheden

Ved indvielsen af stien blev den gamle præstegårdshave også åbnet for offentligheden. Man er velkommen til at komme og sætte sig her og nyde udsigten.

HALD KIRKE

HALD KIRKE ER EN AF DANMARKS GAMLE MIDDELALDERKIRKER. HER TRÆDER MAN IND I DANMARKSHISTORIEN OG BEFINDER SIG HURTIGT BLANDT FORTÆLLINGER OM KRISTNE MARTYRER OG LOKALE KØBMÆND.

Af Bo Billeskov Grünberger

Hald Kirke ligger smukt på toppen af en bakke kun få kilometer fra Randers Fjord. Her finder man smukke kalkmalerier og en meget smuk altertavle skænket af købmanden Ditlev Kirkerterp.

Omkring ti kilometer nord for Randers på toppen af en bakke finder man Hald Kirke. Kirken er en middelalderkirke bygget mest i kvadersten, og skibet og koret er romansk stil, mens tårn, våbenhus og sakristi er senere tilbygninger i sengotisk stil.

FORTÆLLINGER OM MARTYRER

Udefra ligner den en typisk hvidkalket landsbykirke, men går man inden for, finder man nogle meget velbevarede og flotte kalkmalerier fra begyndelsen af 1500-tallet. Kalkmalerierne forestiller blandt andet Skt. Dionysos, der var den

første biskop i Paris, og som er Frankrigs nationalhelgen.

Skt. Dionysos blev sendt fra Rom til daværende Gallien for at omvende hedningene. Han havde stor succes med sin missionsvirksomhed og blev med tiden biskop over Paris. Hans stigende popularitet og succes med at udbrede evangeliet begyndte med tiden at bekymre nogle af de lokale hedenske præster, der gik til de romerske myndigheder.

Skt. Dionysos og hans tilhængere blev arresteret omkring år 250 af de romerske myndigheder og blev alle halshugget. Ifølge myten samlede Skt. Dionysos sit eget hoved op, hvorefter han gik ti kilometer med det, mens han prædikede hele vejen.

Skt. Dionysos' grav blev allerede kort efter hans død centrum for helgendyrkelse af ham, og i år 754 blev dyrkelsen af Skt. Dionysos mere udbredt,

da pave Stefan II, der var fransk, bragte kendskab til Skt. Dionysos med til Rom.

ALTERTAVLE SKÆNKET AF KØBMAND

Hald Kirke er nok bedst kendt for sin meget smukke altertavle. Tavlen, der er femfløjet, er oprindeligt fremstillet i 1490 til Sct. Mortens Kirke i Randers. Da Sct. Mortens fik skænket en ny altertavle, satte man den gamle altertavle til salg.

Altertavlen endte med at blive købt af den velhavende købmand, Ditlev Kirketerp, der boede i Randers og skænkede altertavlen til Hald Kirke. Ditlev Kirketerp havde opbygget en stor del af sin formue ved at etablere handel til Spanien, Frankrig og Dansk Vestindien. Han opkøbte gennem sin karriere flere betydelige ejendomme, bl.a. Dronningborg Hovedgård. Han var også meget optaget af undervisningen i sin hjemby, Randers, og han skænkede blandt andet en toetagers bygning, som han selv havde bygget, som skole til Randers by.

Døbefonten er sandsynligvis noget af det ældste inventar i kirken. Den er udhugget i granit og stammer fra Essenbæk fonteværksted, der lavede den omkring år 1140. Uden på døbefonten ser man løveagtige dyr i relief, der danner par og deler et menneskehoved. Døbefonten har oprindeligt stået i kirkens vestende, men den blev i 1600-tallet flyttet til sin nuværende placering.

Hald kirke er bygget i 1300-tallet og har siden fået tilføjet kor, sakristi og våbenhus

REDAKTION

Folkekirkeinfo, Kirken i Østjylland
kirkenioestjylland.dk

ANSVARSHAVENDE

Martin Høybye

BILLEDER

Fotografer i dette nummer:

Finn Larsen, Niels Risbjerg Lai, Carsten Lundager, Bo Grünberger,
Martin Pedersen og Martin Høybye

FORSIDE

Magasinets forsideillustration og illustrationerne i artiklen 'Påsken har det hele' er værker udført af Anita Houvenaeghel og bragt på Lystrup Kirkes hjemmeside, 2015. Tidligere har kunstnere som Simon Aaen og Arne Haugen Sørensen medvirket i samme serie. Fra palmesøndag offentliggøres dette års billedserie af Peter Brandes.

ANNONCER

Hvis du ønsker at annoncere i Røsten, så skriv til os på mailadressen:

martin@folkekirkeinfo.dk

DEADLINE

Deadline henholdsvis: 1. juni, 1. oktober, 1. januar, og 1. april.

Henvendelser rettes til

martin@folkekirkeinfo.dk

KONTAKT

Dalgas Avenue 46, 2.

8000 Aarhus C

Tlf.nr.: 86163673

martin@folkekirkeinfo.dk